

Vanhustyön keskusliitto

CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Viite Asiantuntijalausuntopyyntö Hallintovaliokunnan kokoukseen 19.4.2018
asiana HE 16/2018 vp hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapau-
desta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas väl ry:n lausunto

Viitaten asiantuntijalausuntopyyntöönne Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas
väl ry esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Vanhustyön keskusliitto kannattaa pääsääntöisesti valinnanvapauden lisäämistä ja pi-
tää erittäin tärkeänä ikääntyneiden ihmisten ja vanhusten oman äänen ja mielipiteen
kuulemista järjestettäessä heille tarpeellisia palveluita.

Tuki ja ohjaus valinnanvapauden toteuttamiseksi

Ne henkilöt, joilla on jatkuvaa ja laaja-alaista avun tai tuen taikka hoidon ja huolenpidon
tarvetta saattavat tarvita huomattavaa tukea ja neuvontaa voidakseen ottaa selvää eri
vaihtoehtoista kuten myös palvelujen hankinnassakin. Kaikilla ikääntyneillä ei ole lä-
hellä sellaisia omaisia tai läheisiä, jotka voisivat heitä tässä auttaa.

Aidon itsemääräämisoikeuden tulee toteutua myös tässä tilanteessa. Maakunnan lii-
kelaitoksen tulee varmistaa, että asiakkailla on kulloinkin asianmukaista ja luotettavaa
tukea saatavilla.

Palveluita sekä palveluntuottajia koskevan tiedon tulisi olla myös helposti ja esteettö-
mästi saatavilla. Osa ikääntyneistä ihmisistä ei esimerkiksi käytä tietokonetta ja tällöin
tiedon tulisi olla saatavilla muutoinkin kuin vain sähköisessä muodossa.

Palveluista ja palveluntuottajista tulee myös saada objektiivista tietoa riittävästi ja ker-
toa eri vaihtoehtoista, joita asiakkaalla olisi mahdollista valita. Asiakkaan erityistarpeet
tulee huomioida, kun kerrotaan vaihtoehtoista.

Maakunnan liikelaitoksen tulee huolehtia palvelutarpeen arvioinnista ja asiakassuunni-
telman tekemisestä viipymättä. Nämä tulisi olla tehtynä ja päivitettyinä hyvissä ajoin
ennen valinnanvapauden toteuttamista. Lisäksi tulee huolehtia myös siitä, että asiakas
saa hänelle riittävää ja asianmukaista apua ja tukea valinnanvapauden käyttämiseen.
(Muun muassa kielelliset erityistarpeet, kuten esim. selkokieli, suomi, ruotsi, viittoma-
kieli)

Asiakassetelin arvo tai henkilökohtaisen budjetin määrä

Asiakassetelin arvon tai henkilökohtaisen budjetin määrän tulee olla riittävän suuruinen, jotta ikääntyneellä ihmisellä olisi tosiasiallinen mahdollisuus tarvitsemiensa palveluiden hankintaan. Arvon tai määrän suuruuden muutostarpeisiin tulisi reagoida viipymättä, ettei päätöksenteon viiveellä aiheutettaisi asiakkaan toimintakyvyn heikkene- mistä ja siten edelleen palvelutarpeen lisääntymistä.

Asiakkaalla tulisi lisäksi olla mahdollisuus, vaikka ei velvollisuutta, myös käyttää omia varojaan siinä tilanteessa, jossa hän haluaisi hankkia palvelua, jonka laatu tai laajuus ylittää maakunnan vastaavan. Esimerkiksi tilanteessa, jossa asiakas on valmis mak- samaan asiakassetelin arvon ylittävältä osin varustetason, asuinympäristön ja asumi- sen väljyyden parantamisesta asumisen viihtyisyyden lisäämiseksi, tämä tulisi mahdol- listaa.

Oikeus valita toinen tai useampia palveluntuottajia

Ikääntyneiden asiakkaiden tulee voida vaikuttaa omiin palveluihinsa ja tarvittaessa vaihtaa palveluntuottajaa joustavasti niin halutessaan vastaamaan paremmin hänen tarpeitaan ja toiveitaan.

Valtakunnalliset tiedonhallintapalvelut

Toteutettaessa valtakunnallisten tiedonhallintapalvelujen käyttöönottoa tulee tähän va- rata riittävästi siirtymäaika resurssointiin sekä tarvittavaan koulutukseen. Varsinkin pienille ja keskisuurille palveluntuottajille tulisi valtakunnallisten tiedonhallintapalvelui- den olla mahdollista kohtuullisin kustannuksin.

Helsingissä, huhtikuun 18 päivänä 2018

Vanhustyön keskusliitto –
Centralförbundet för de gamlas väl ry